

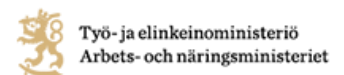

**YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA**

Pk-yritysbarometri, syksy 2017

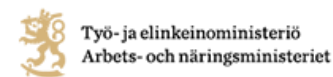
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

11.9.2017

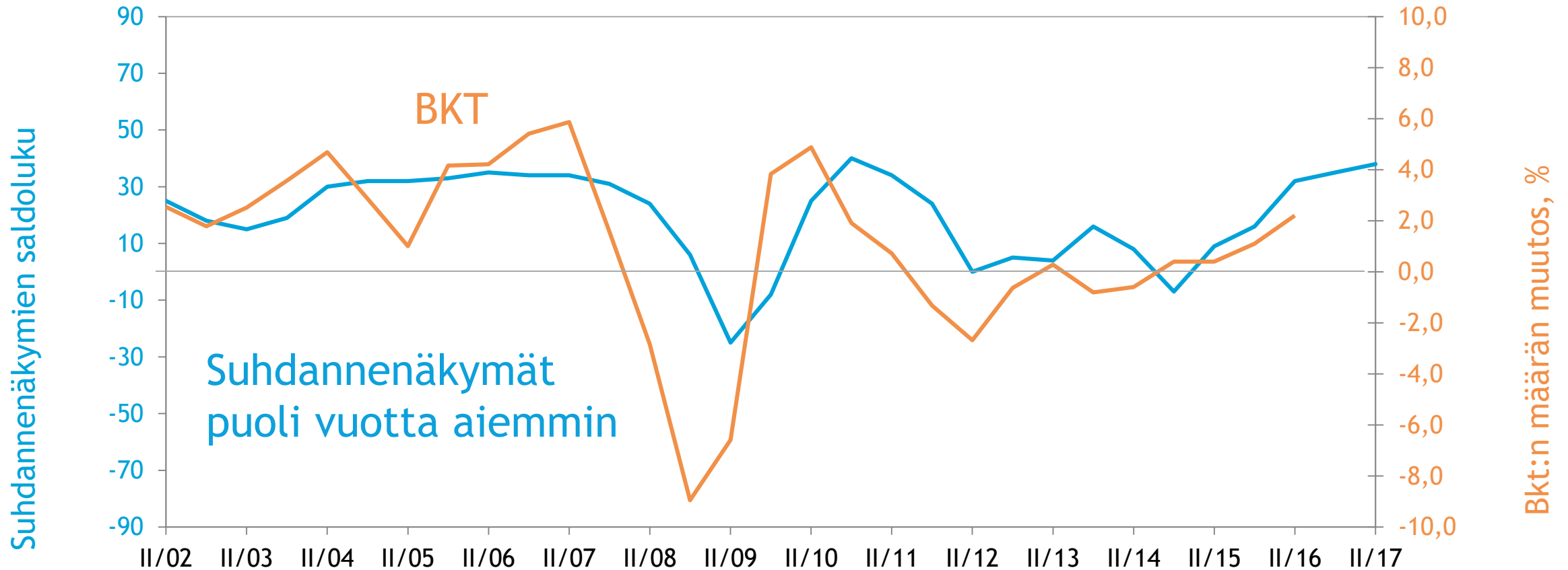

Pk-yritysbarometrin ennakointikyky

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

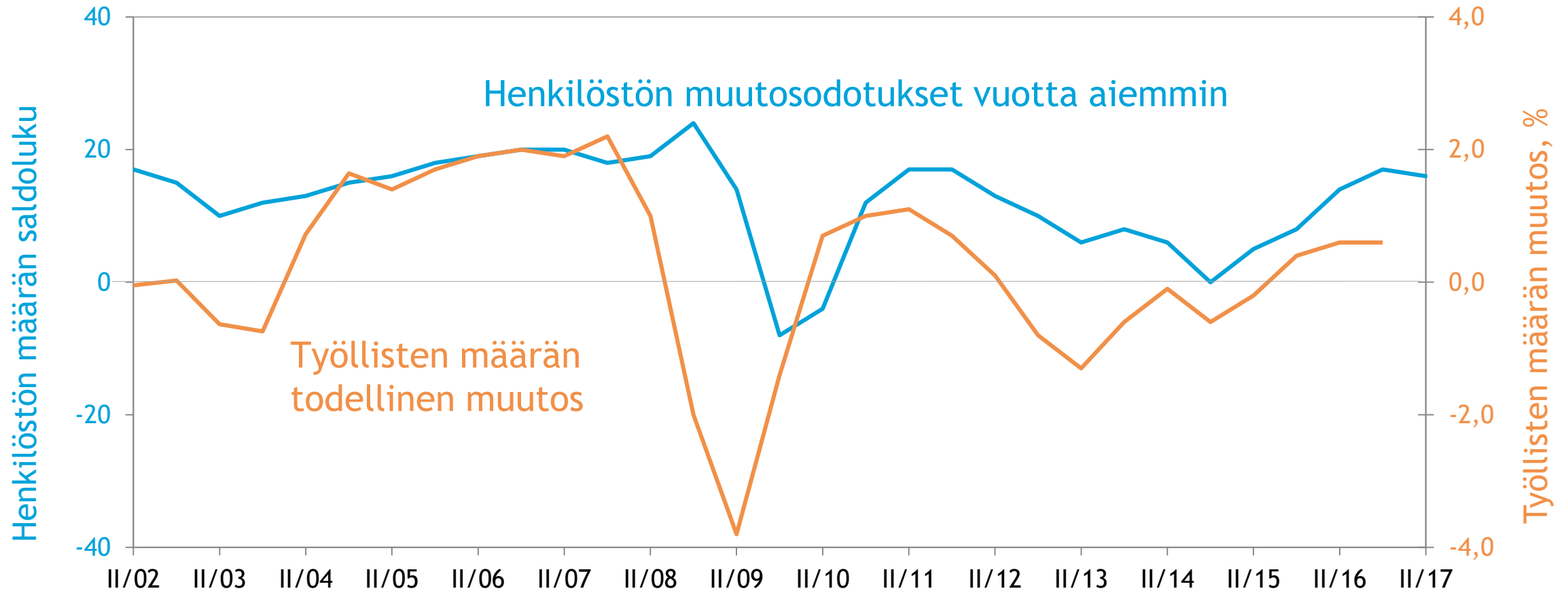
Suhdannenäkymät ja BKT

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

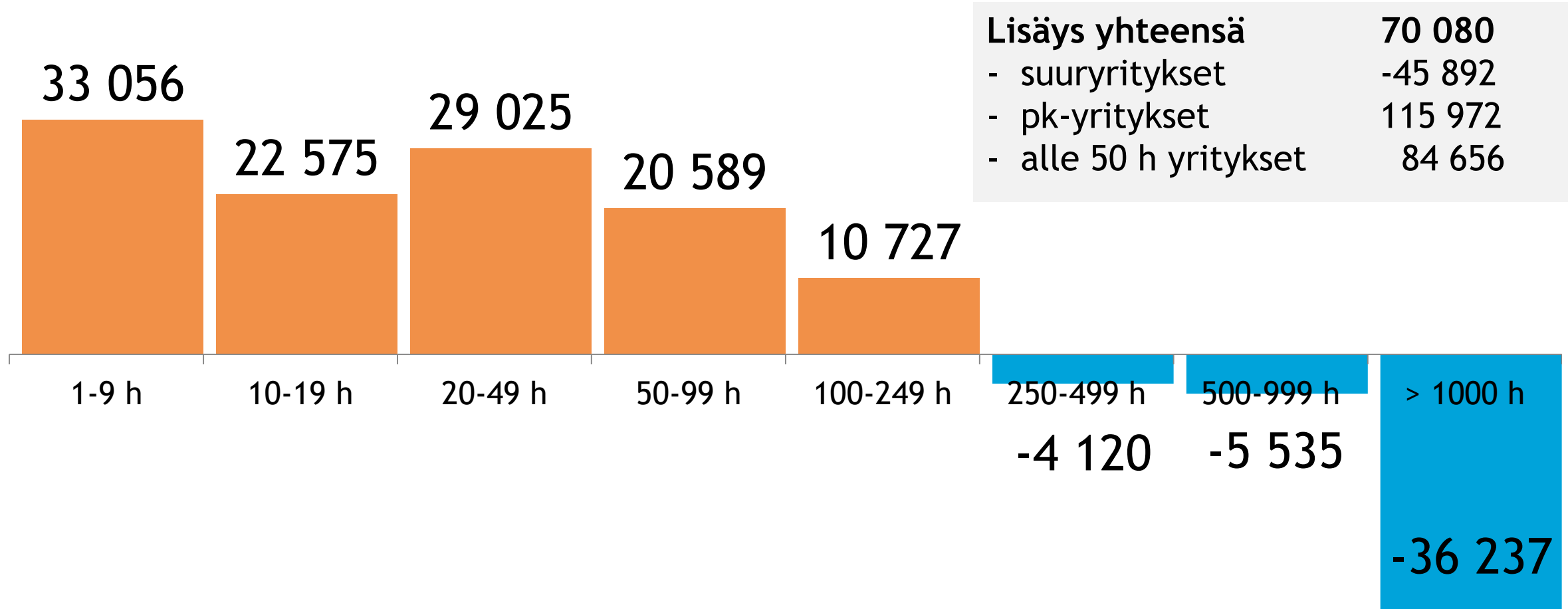
Odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyys

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001-2015

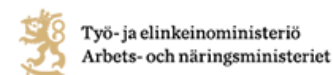
Lähde: Tilastokeskus

Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja metsätalous

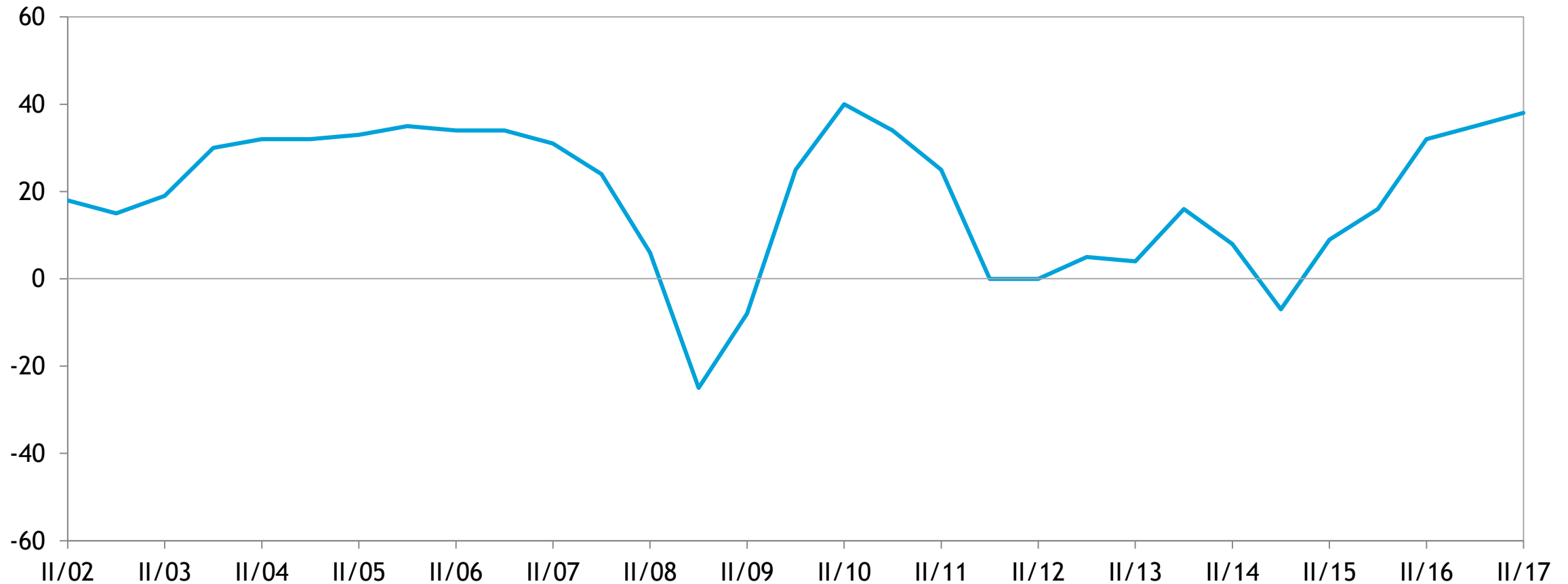
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Suhdanteet

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yleiset suhdannenäkymät, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yleiset suhdannenäkymät 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	47	44	9	38
Toimialoittain				
Teollisuus	51	41	8	43
Rakentaminen	51	42	7	44
Kauppa	44	44	12	32
Palvelut	46	45	9	37
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	87	11	2	85
Kasvuhakuiset	64	33	3	61
Asemansa säilyttäjät	35	54	11	24
Ei kasvutavoitta	18	69	13	5
Toimintansa lopettavat	7	37	56	-49

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

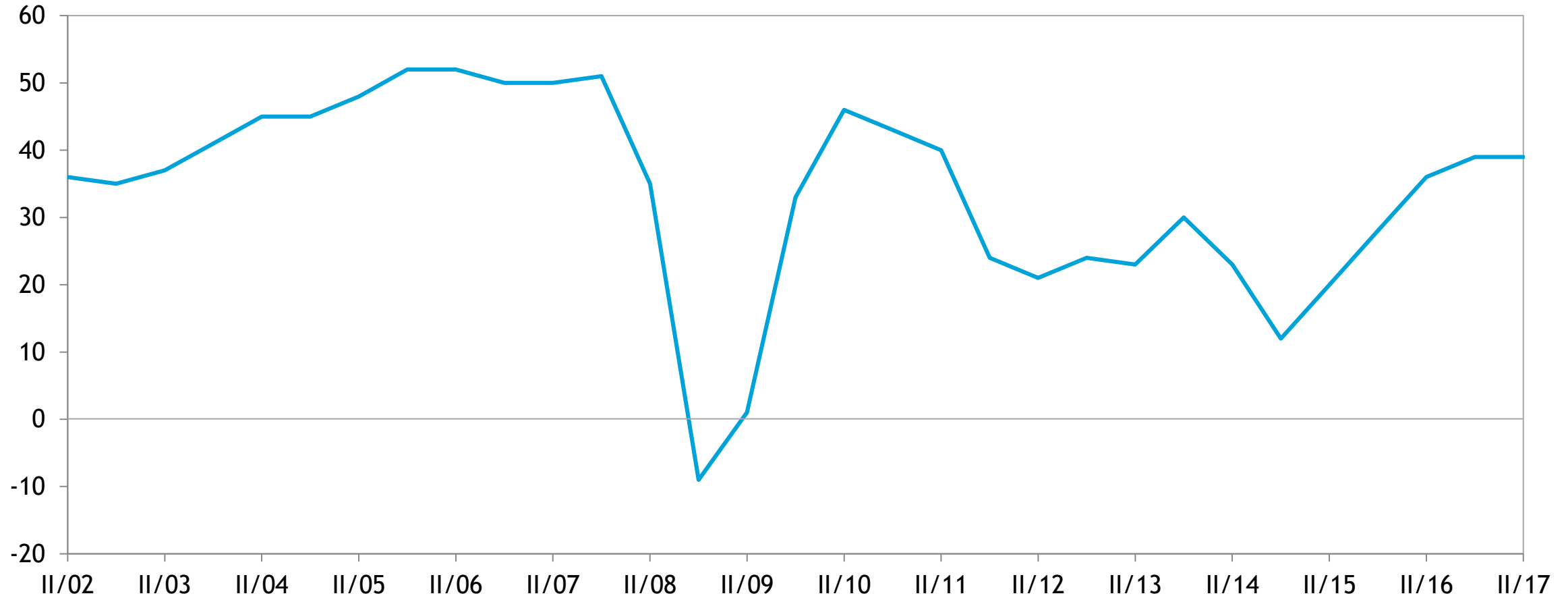
Yleiset suhdannenäkymät 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	43	47	10	33
5-9 henkilöä	50	41	9	41
10-19 henkilöä	56	37	7	49
20-49 henkilöä	58	36	6	52
yli 50 henkilöä	56	40	4	52
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	39	51	10	29
1990-1999	42	46	12	30
2000-2009	46	45	9	37
2010 jälkeen	57	36	7	50

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

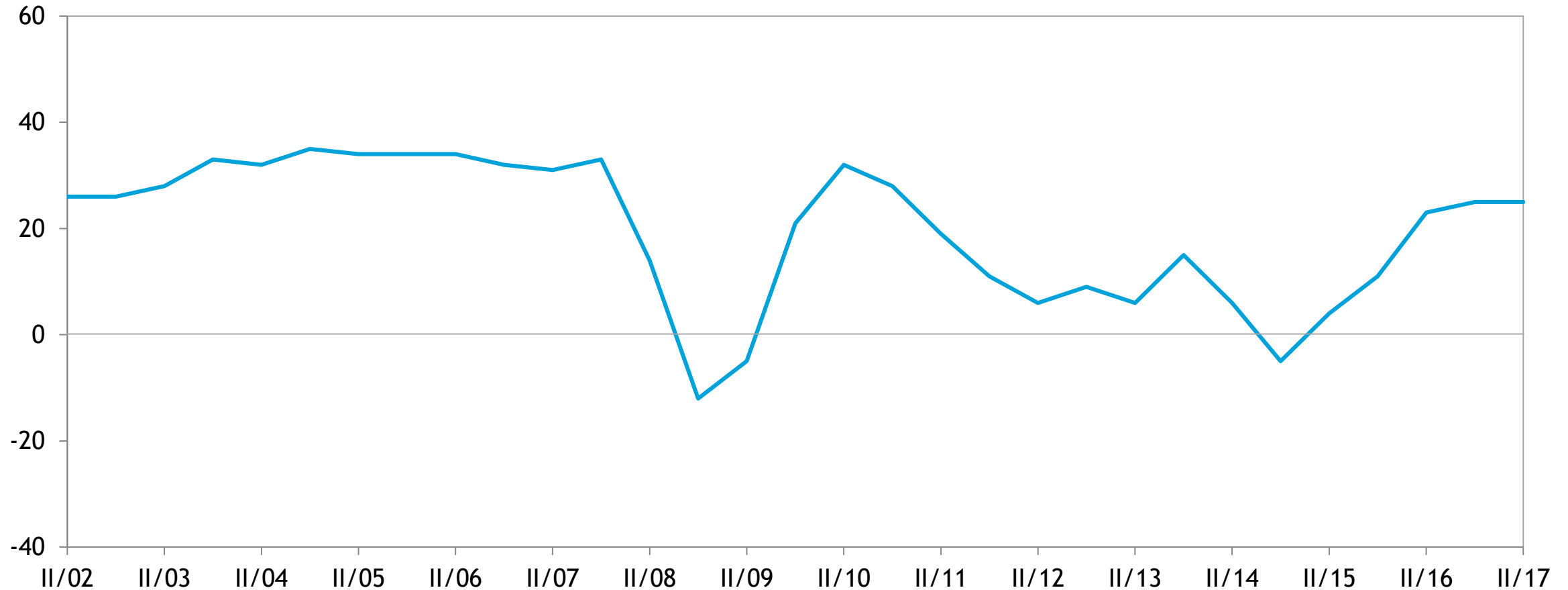
Liikevaihdon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	52	35	13	39
Teollisuus	60	30	10	50
Rakentaminen	53	34	13	40
Kauppa	50	37	13	37
Palvelut	52	35	13	39

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

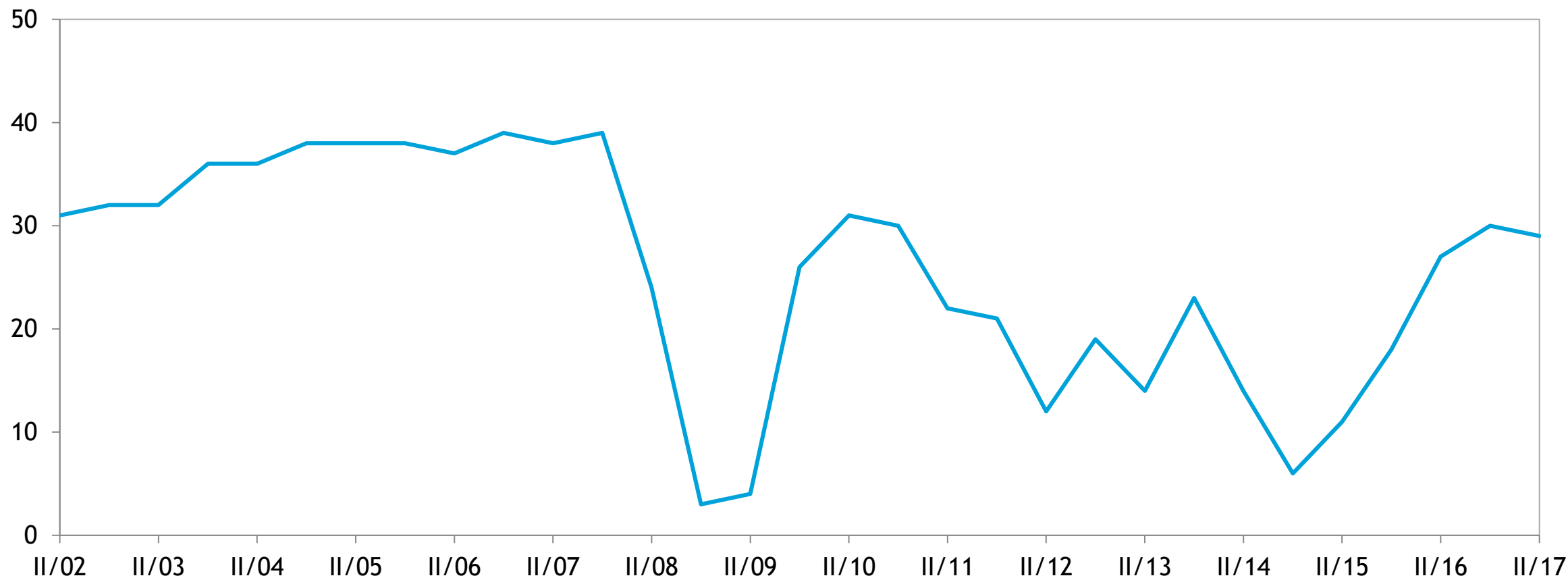
Kannattavuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	39	47	14	25
Teollisuus	42	46	12	30
Rakentaminen	42	46	12	24
Kauppa	36	46	18	18
Palvelut	40	46	14	26

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

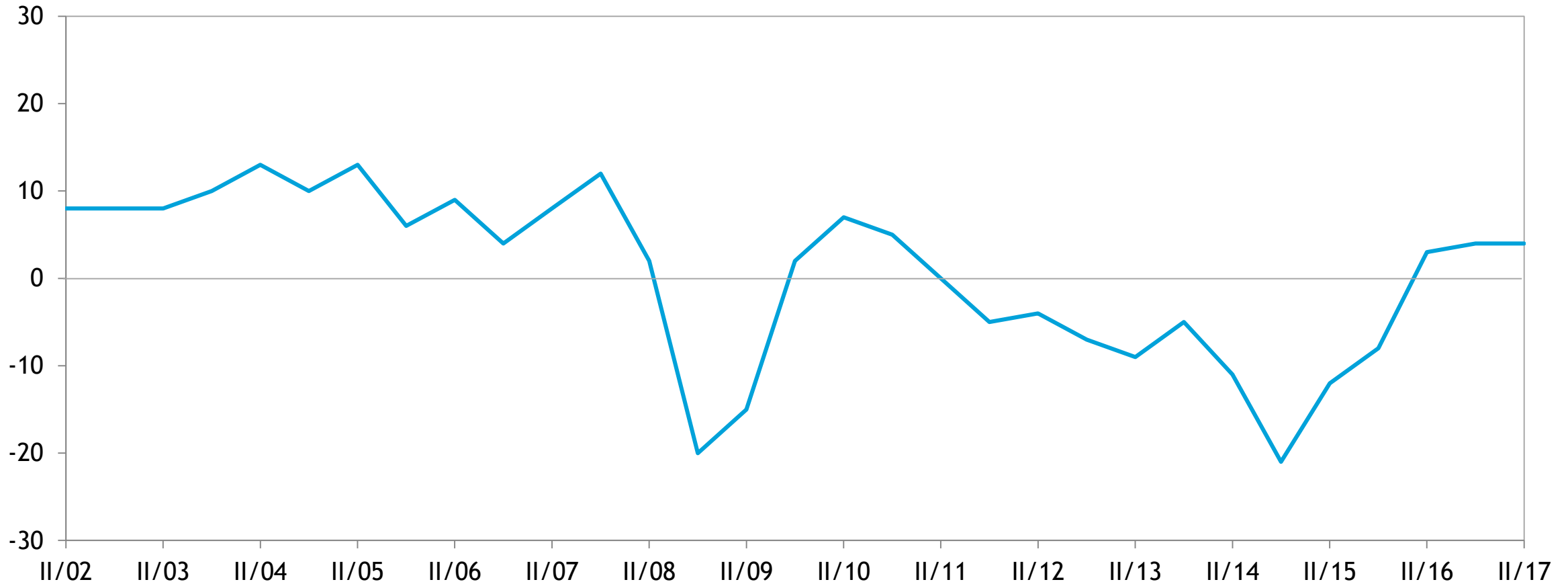
Vakavaraisuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	38	53	9	29
Teollisuus	39	54	7	32
Rakentaminen	38	53	9	29
Kauppa	35	55	10	25
Palvelut	39	53	8	31

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

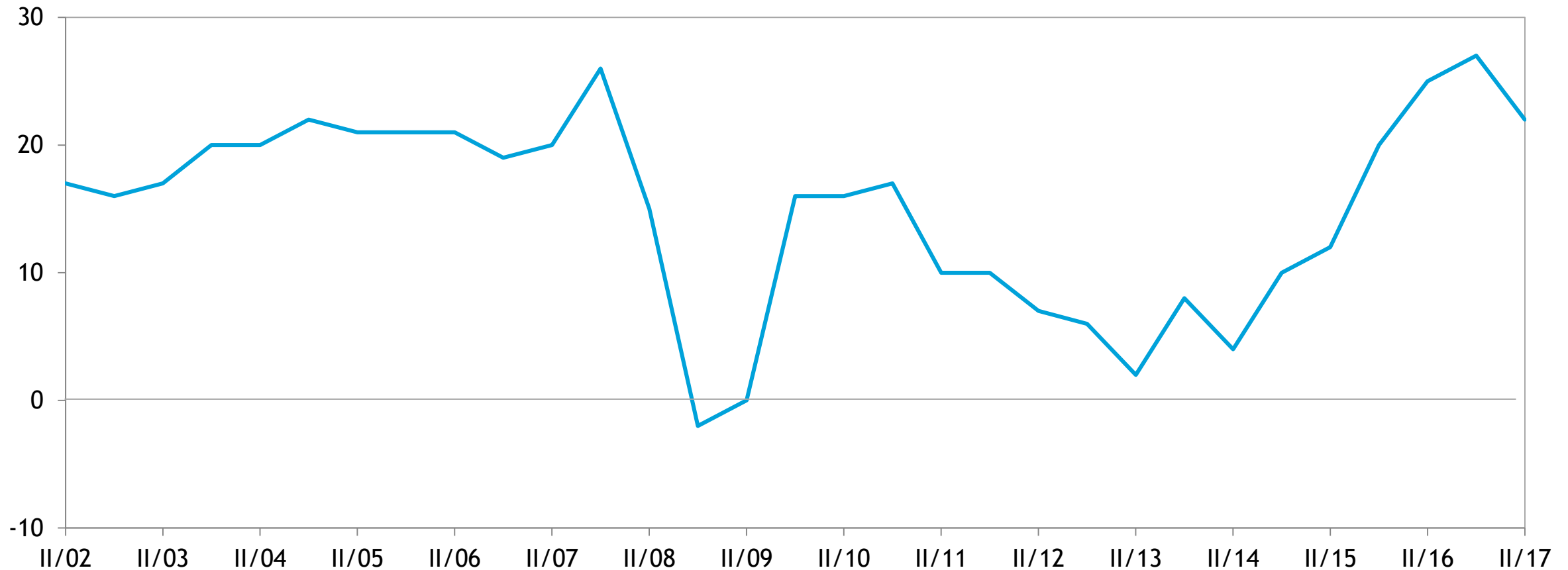
Investointien arvon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	23	58	19	4
Teollisuus	34	47	19	15
Rakentaminen	26	58	16	10
Kauppa	22	57	21	1
Palvelut	20	61	19	1

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

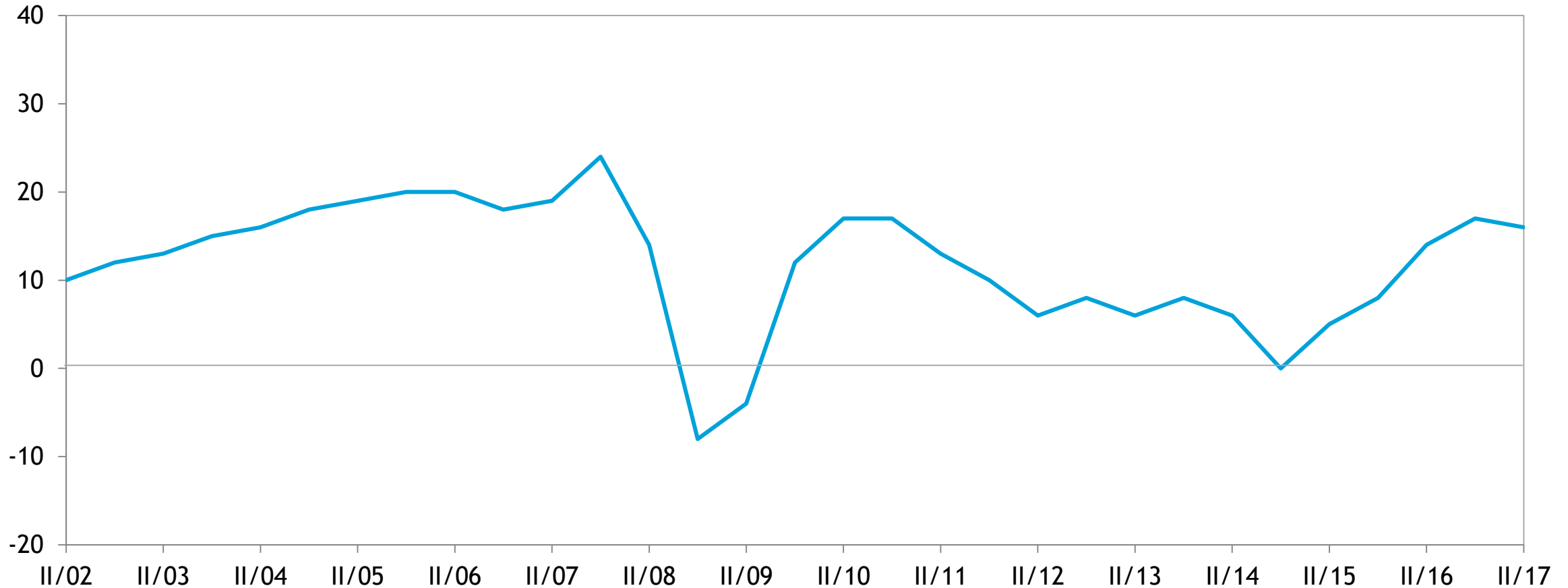
Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	30	62	8	22
Teollisuus	37	59	4	33
Rakentaminen	21	71	8	13
Kauppa	25	65	10	15
Palvelut	33	59	8	25

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Henkilöstön määrän muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	24	68	8	16
Teollisuus	30	63	7	23
Rakentaminen	31	61	8	23
Kauppa	21	69	10	11
Palvelut	22	71	7	15

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yritysten liiketoiminta ulkomailla*, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	22	42	10	26	21
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla					
Suoraa tavaroiden vientiä	37	81	30	67	15
Suoraa palveluiden vientiä	39	13	27	16	55
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	5	1	6	5	6
Palkka- tai sopimusvalmistusta	6	11	7	11	3
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	13	23	14	11	11
Muu	24	7	42	17	28

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	55	40	5	50
Teollisuus	58	40	2	56
Rakentaminen	47	45	8	39
Kauppa	54	43	3	51
Palvelut	56	39	5	51

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Suoraa tuontia	15	38	7	42	7

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

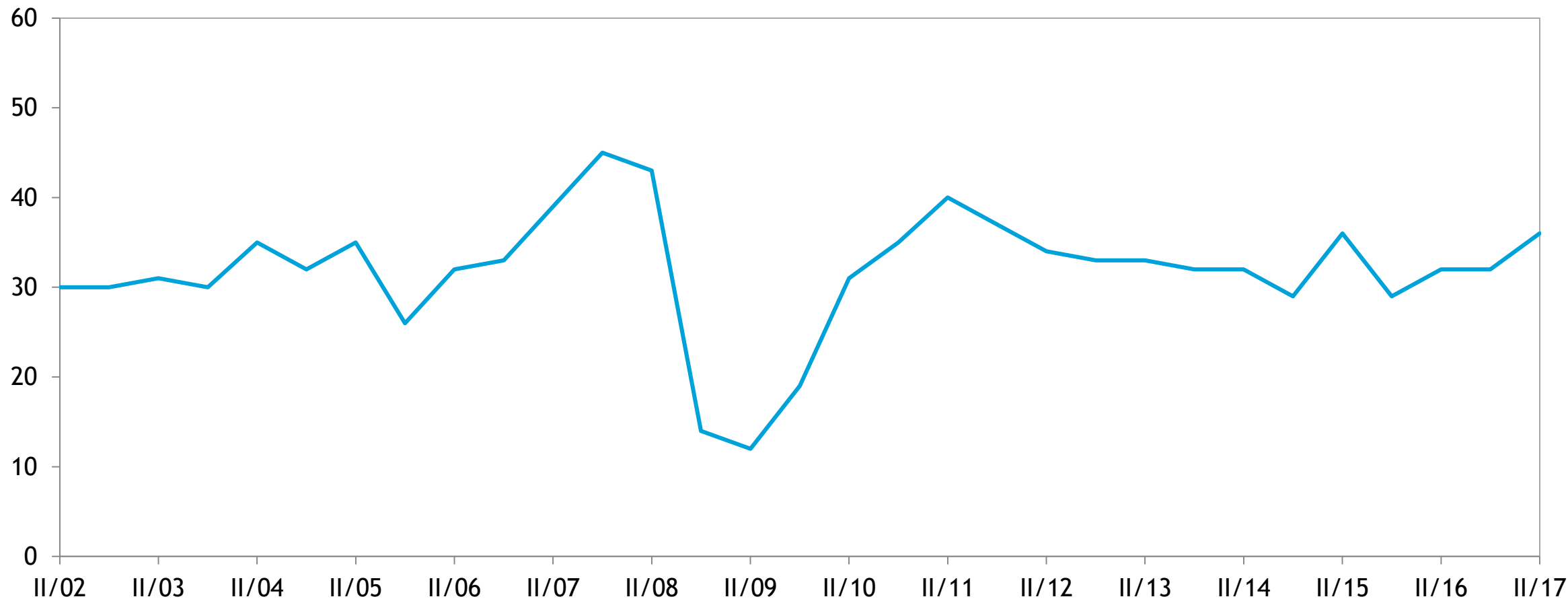
Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	50	8	34
Teollisuus	31	67	2	29
Rakentaminen	48	39	13	35
Kauppa	50	43	7	43
Palvelut	35	51	13	22

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

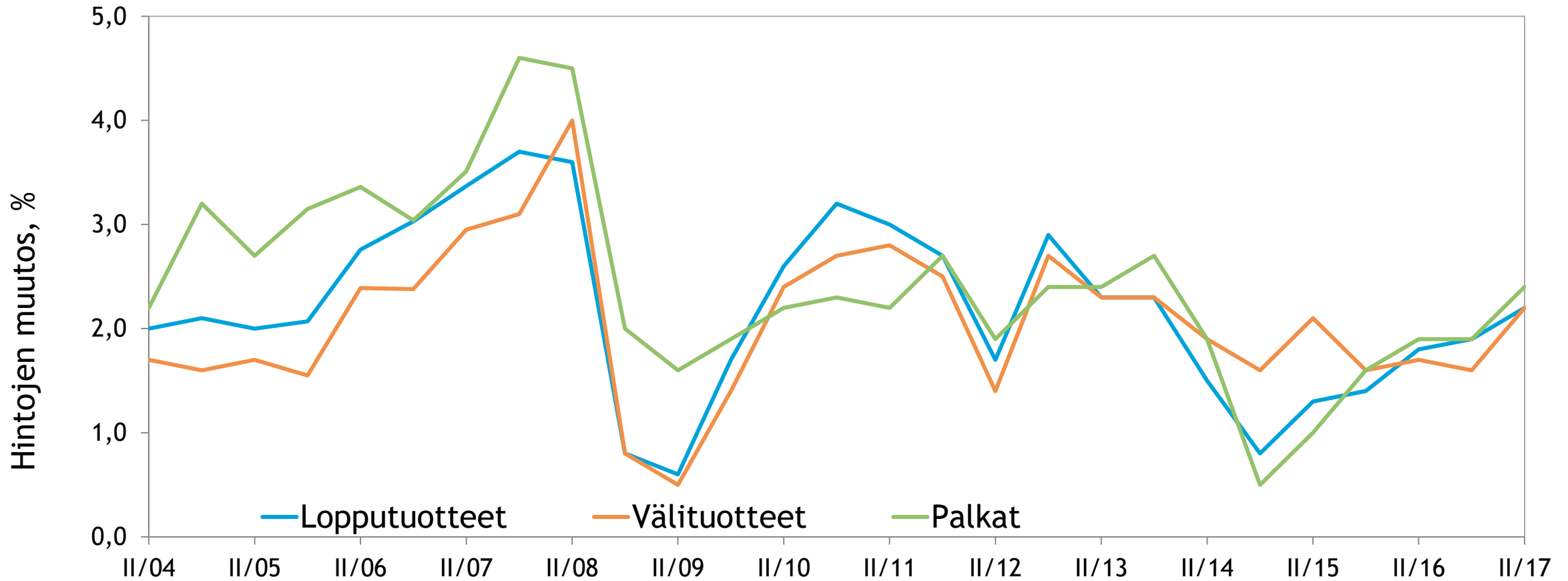
Tuotantokustannusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	52	6	36
Teollisuus	51	44	5	46
Rakentaminen	51	44	5	46
Kauppa	43	50	7	36
Palvelut	38	56	6	32

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Inflaatio-odotukset

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Odotukset inflaation tasosta, %

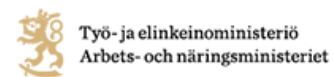
	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	2,2	2,2	2,4
Teollisuus	1,7	3,3	3
Rakentaminen	2,1	2,7	1,9
Kauppa	1,5	2,2	1,2
Palvelut	2,5	1,8	2,8

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

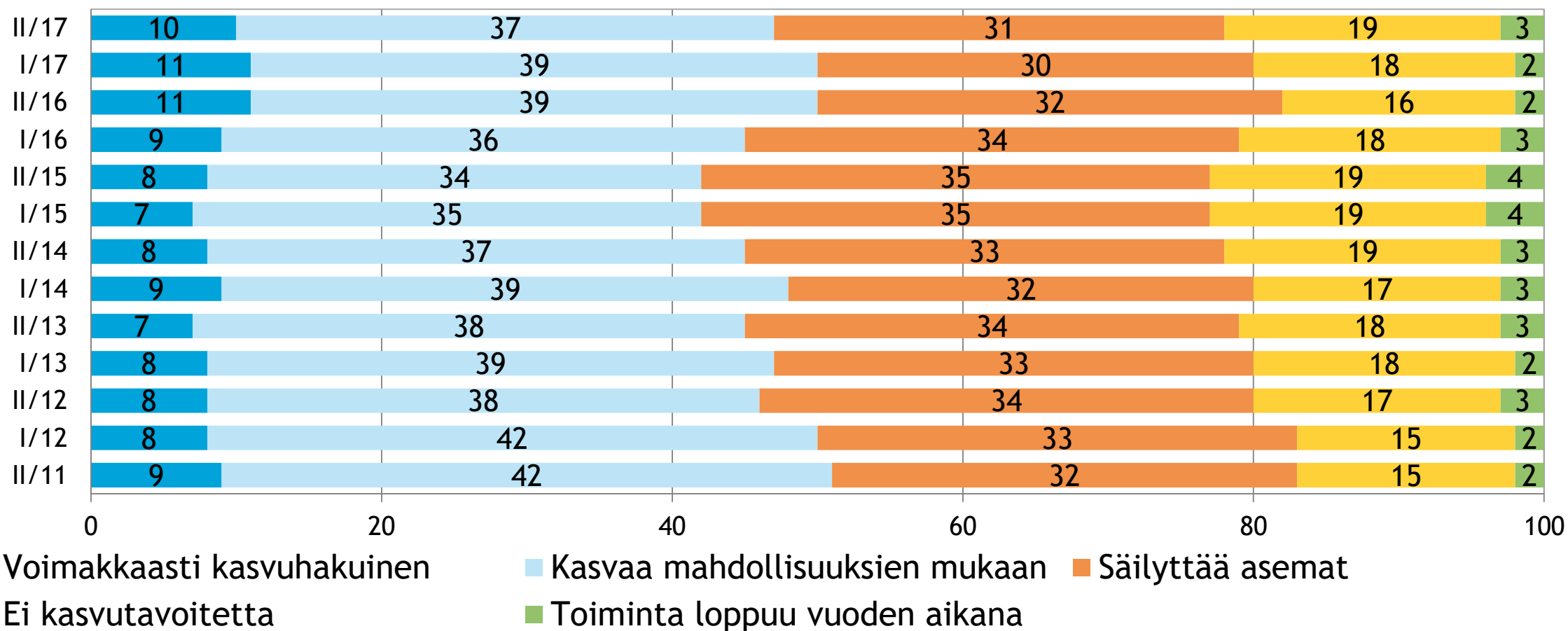
Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kehittyminen ja kansainvälistyminen

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

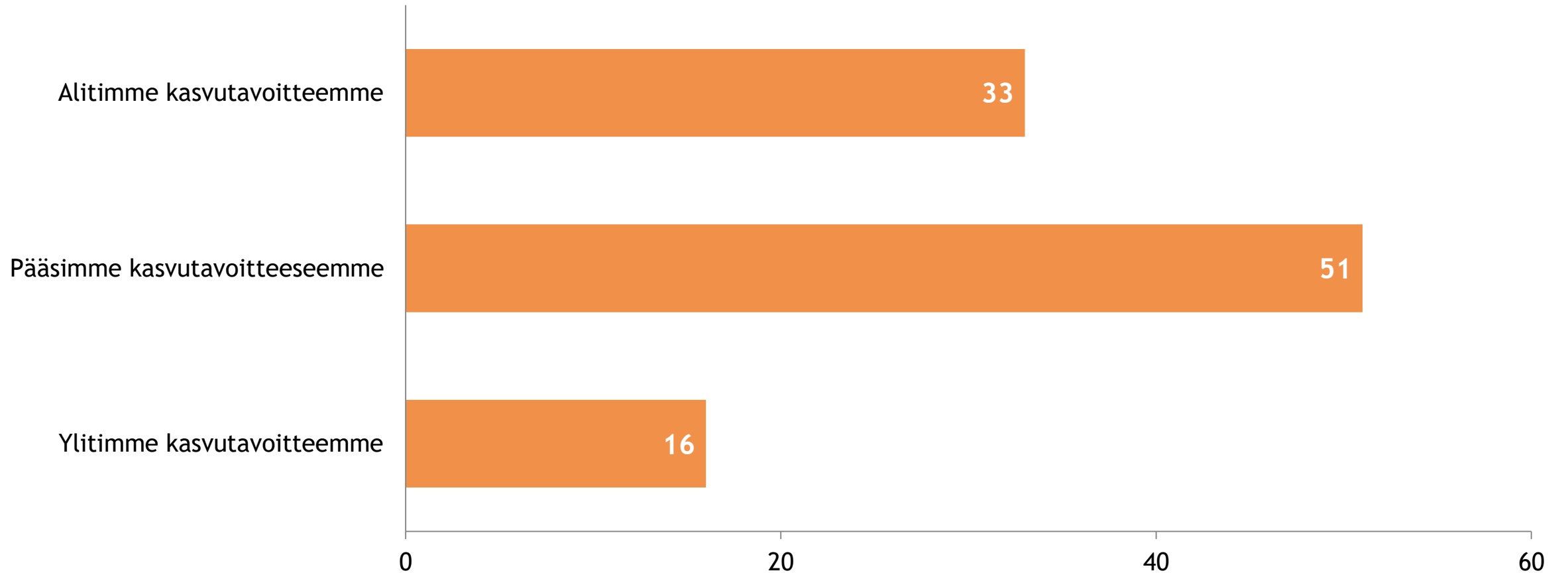
Kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	10	37	31	19	3
Toimialoittain					
Teollisuus	12	45	30	12	1
Rakentaminen	7	33	37	20	3
Kauppa	11	39	36	11	3
Palvelut	10	37	29	21	3
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	6	33	30	26	5
5-9 henkilöä	9	42	37	11	1
10-19 henkilöä	16	45	33	6	0
20-49 henkilöä	23	47	26	4	0
yli 50 henkilöä	26	47	22	3	2
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	6	34	37	19	4
1990-1999	7	30	36	23	4
2000-2009	8	37	31	21	3
2010-	15	44	25	14	2

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Liikevaihdon kasvutavoitteiden saavuttaminen vuonna 2016, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

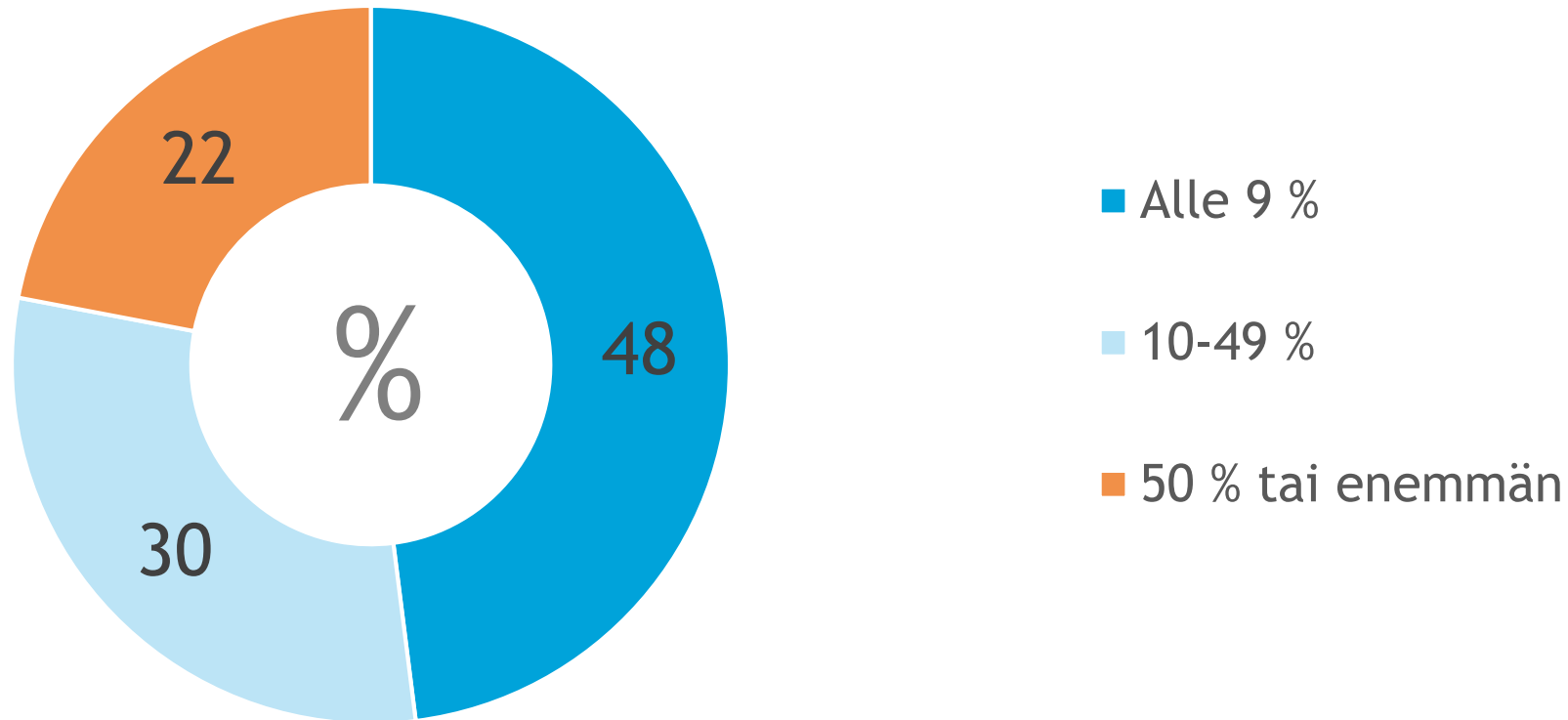
Yritysten tekemät uusiutumistoimet, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Investoinnit	73	77	77	65	73
Henkilöstön koulutus	41	50	54	41	36
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	52	48	55	49	53
Laajentuminen uusille markkinoille	36	47	17	47	36
Uusien teknologioiden käyttöönotto	23	29	20	24	23
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	24	22	21	23	26
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	22	19	16	22	23

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

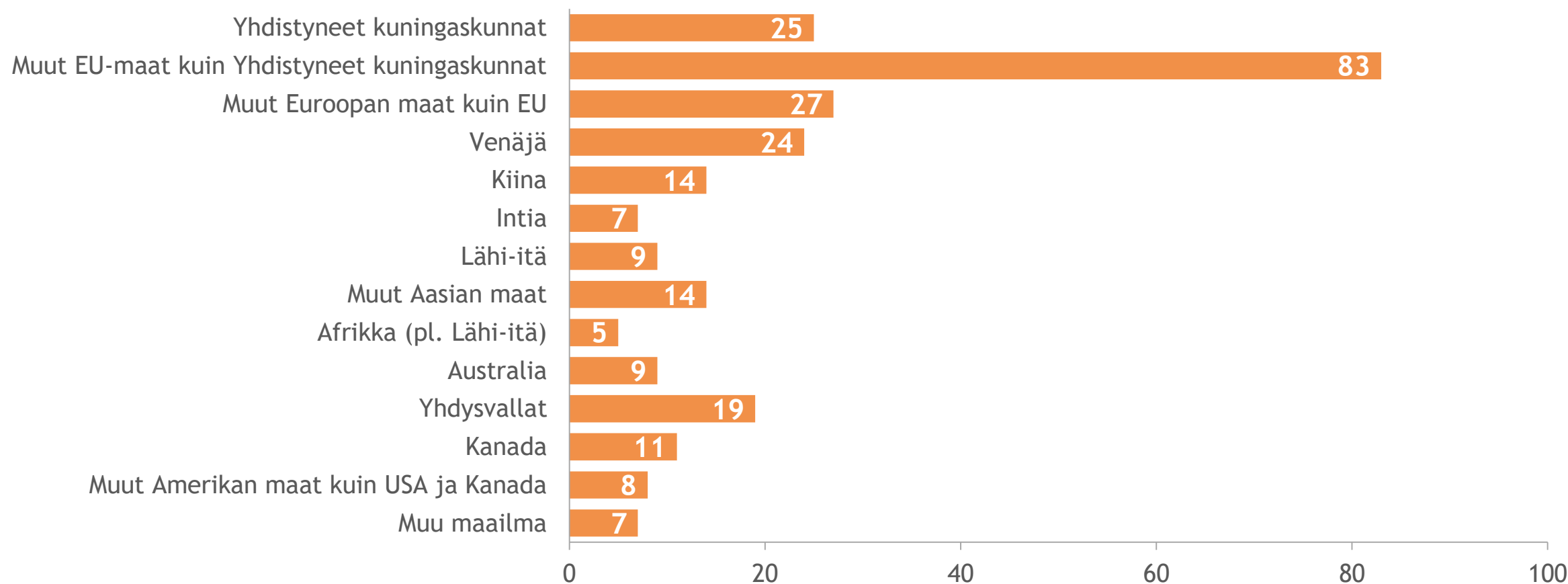
Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten markkina-alueet ulkomailla*, %

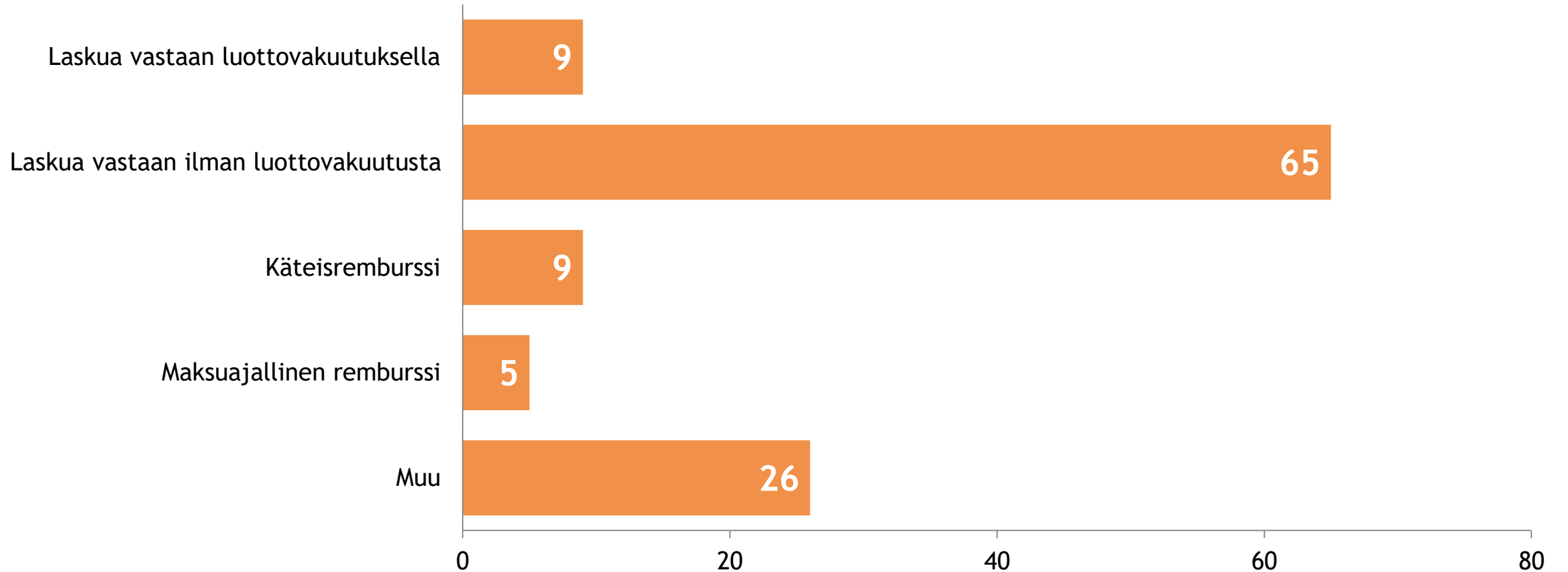

Lähde: Pk-yrity sbarometri - syksy 2017

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö*, %

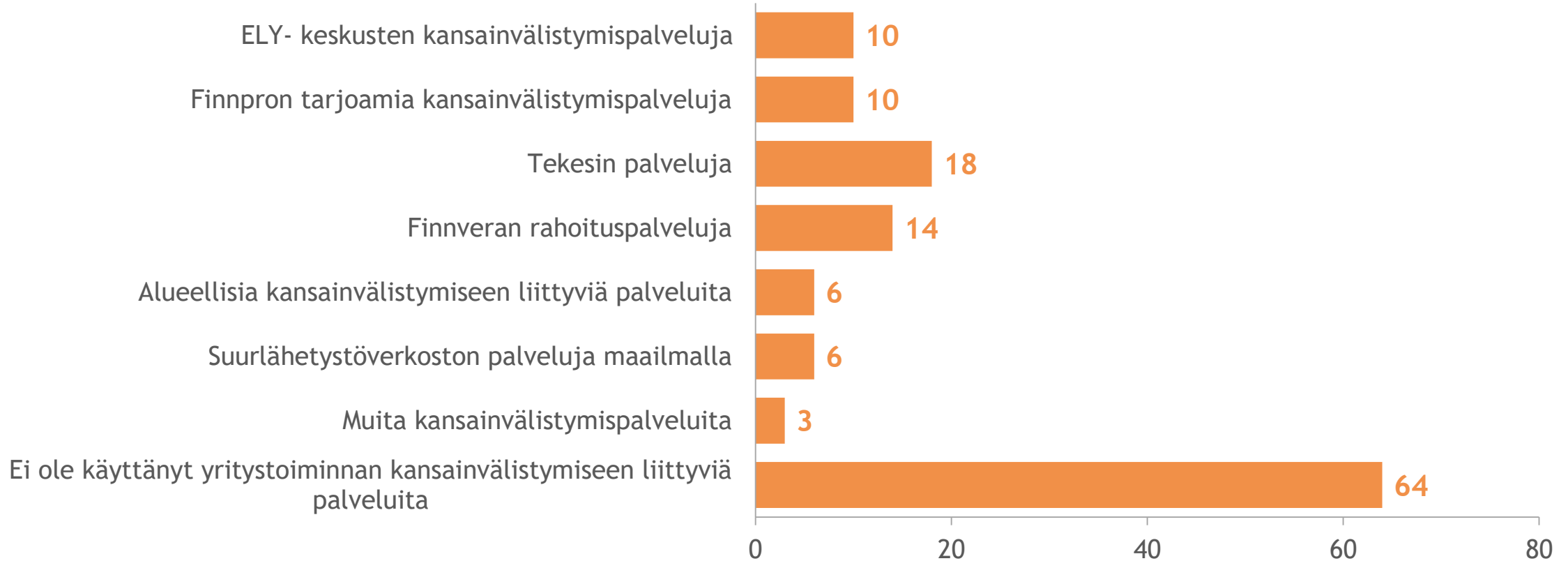

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Kansainvälistymispalvelujen käyttö*, % **

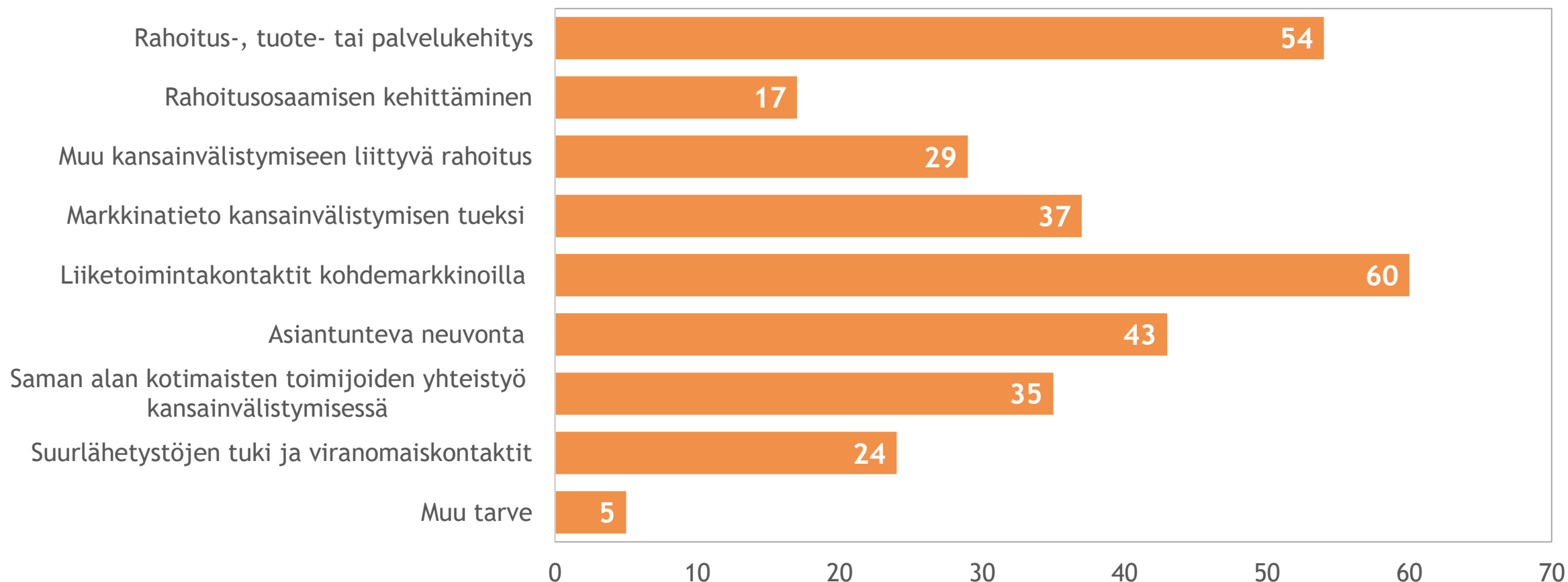
Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon ** / Kansainvälistyneistä yrityksistä

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Kansainvälistymispalvelujen tarve*, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yritystoiminnan sääntely	13	10	14	10	13
Kustannustaso	17	24	14	20	16
Kilpailutilanne	18	19	18	24	16
Rahoitus	9	10	6	12	9
Työvoiman saatavuus	12	10	21	5	11
Resurssitekijät	6	6	5	5	7
Yleinen suhdanne- /taloustilanne	11	12	7	14	11
Ei osaa sanoa	15	10	14	11	16

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Tärkeimmät kehittämistarpeet, % pk-yrityksistä*

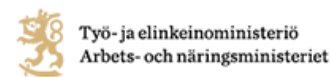
Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Toimintaympäristö

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	42	57	51	49	36
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	34	52	58	55	62

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Syyt miksi ei saanut tai on jättänyt hakematta rahoitusta, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Rahan korkea hinta	10	13	9	8	10
Kireät vakuusvaatimukset	30	22	34	35	29
Rahoituksen huono yleinen saatavuus	20	26	25	20	17
Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus	1	3	0	2	0
Laina-ajan lyhyys	2	1	0	2	2
Korkea oman pääoman vaatimus	11	18	10	8	11
Muu syy	27	17	21	24	31

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen ottamisen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, ja saanut rahoitusta	26	36	32	27	23
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	3	4	3	3	2
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	8	10	8	10	8
Ei ole ollut tarvetta	63	50	56	60	67

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

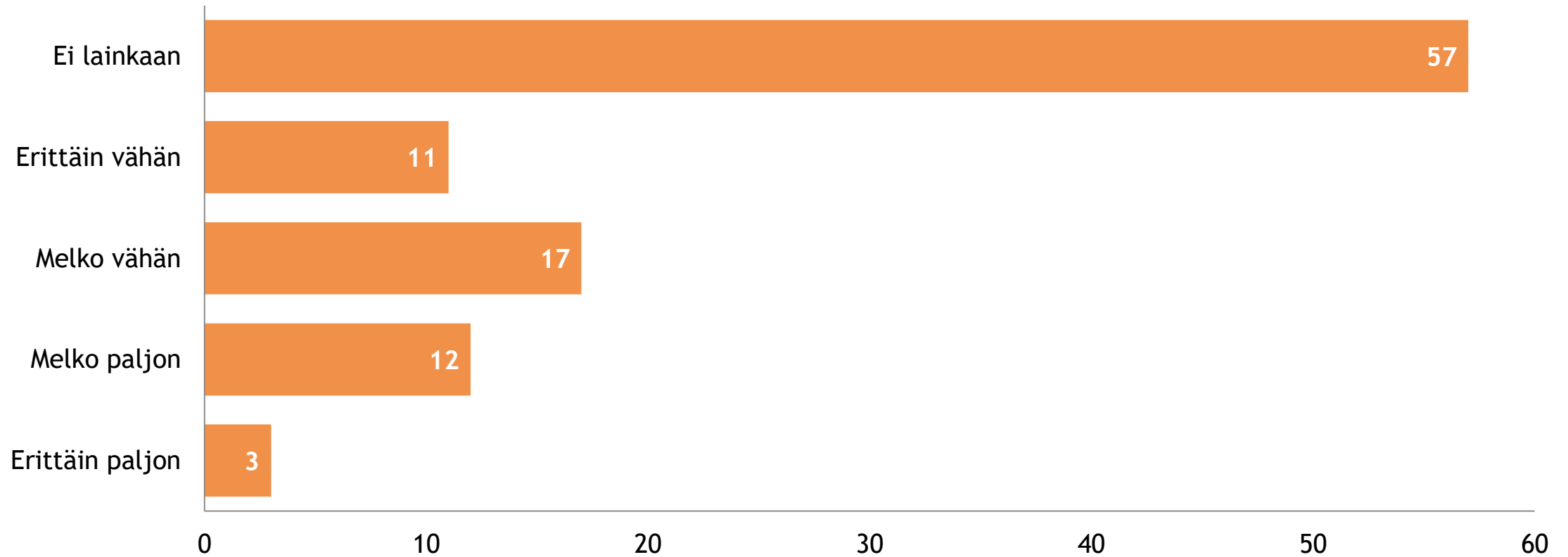
Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	42	57	51	49	36
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	34	52	58	55	62

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

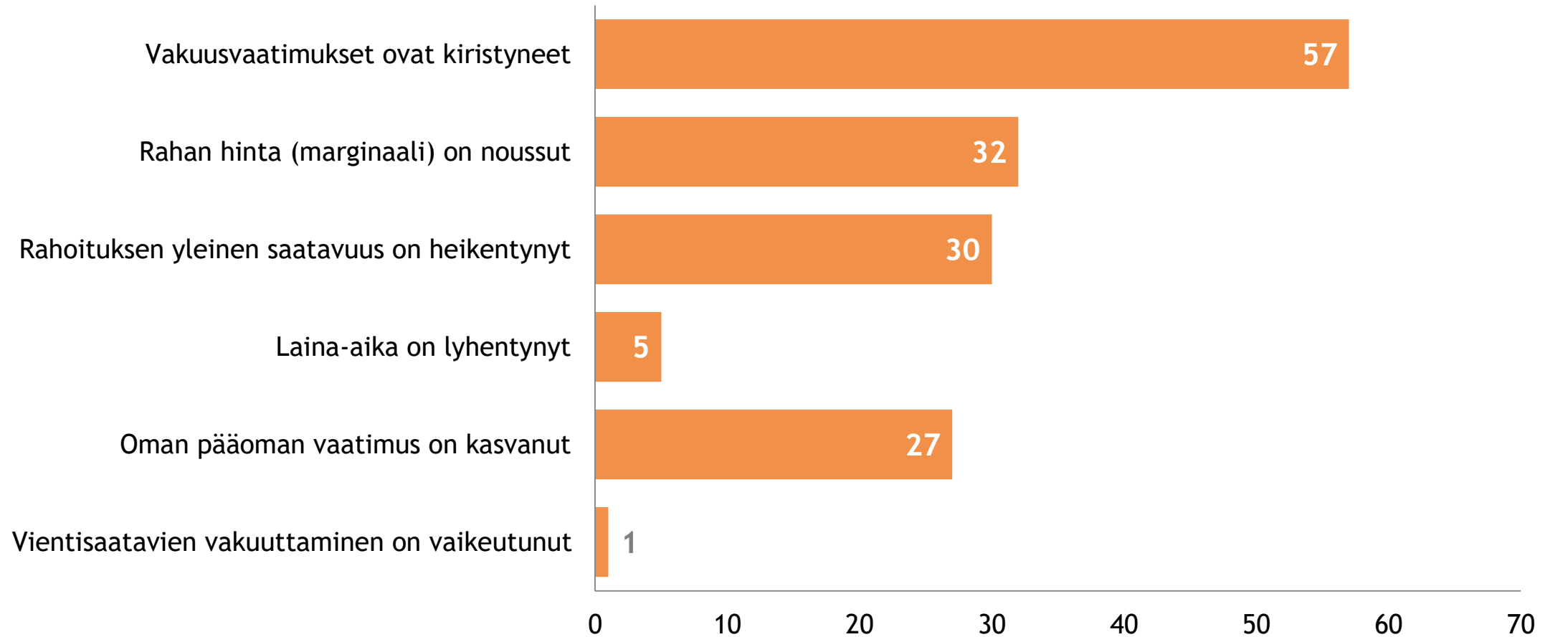
Rahoittajien luottopolitiikan kiristymisen viimeisen 12 kuukauden aikana, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

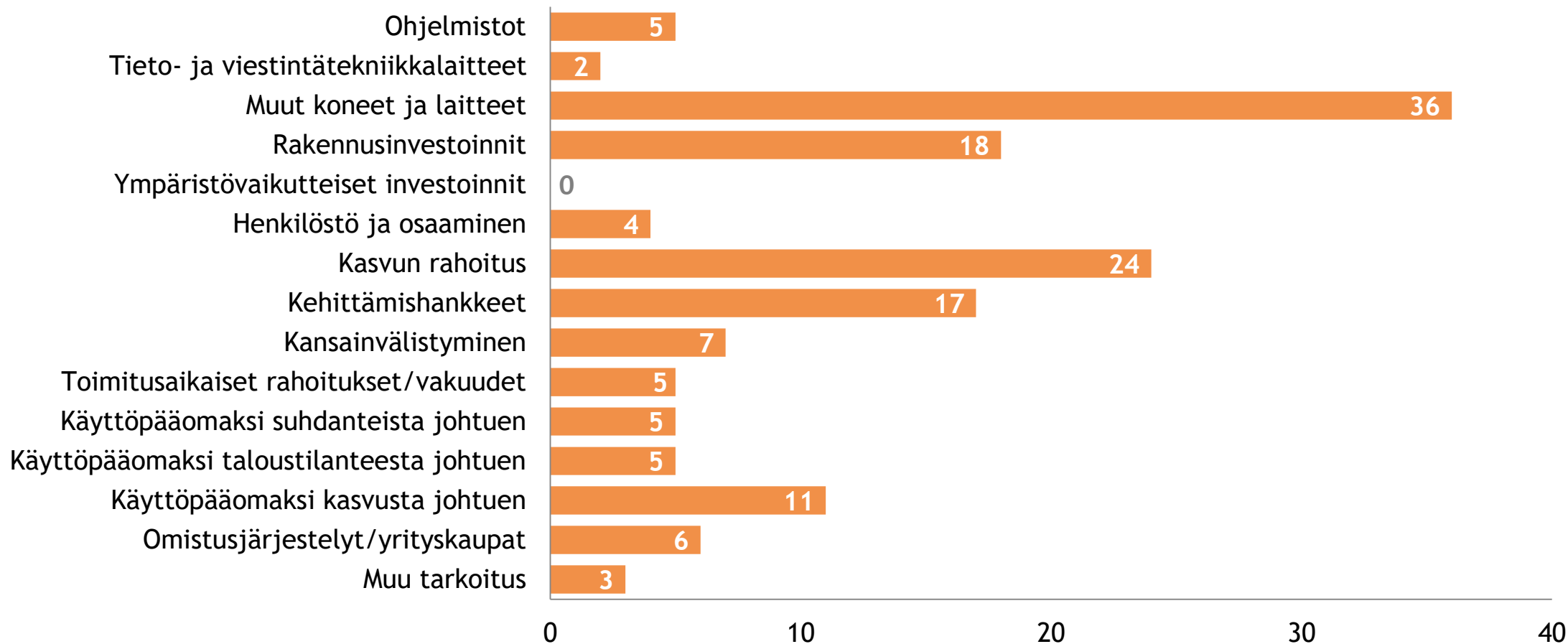
Miten luottopolitiikka on kiristynyt, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus, %*

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

* / Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, % *

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Ohjelmistot	5	3	1	9	6
Tieto- ja viestintäteknikkalaitteet	2	2	0	1	4
Muut koneet ja laitteet	36	55	42	19	35
Rakennusinvestoinnit	18	14	23	15	18
Ympäristövaikutteiset investoinnit	0	0	0	0	1
Henkilöstö ja osaaminen	4	5	2	3	5
Kasvun rahoitus	24	23	19	30	25
Kehittämishankkeet	17	14	9	14	21
Kansainvälistyminen	7	11	2	9	7
Toimitusaikaiset rahoitukset/vakuudet	5	12	5	8	3
Käyttöpääomaksi suhdanteista johtuen	5	7	4	9	3
Käyttöpääomaksi taloudellisesta syistä	5	5	1	10	5
Käyttöpääomaksi kasvusta johtuen	11	7	9	13	12
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	6	7	10	5	5
Muu tarkoitus	3	0	2	5	4

Lähde: Pk-yrity sbarometri - syksy 2017

*/ Vastajaat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

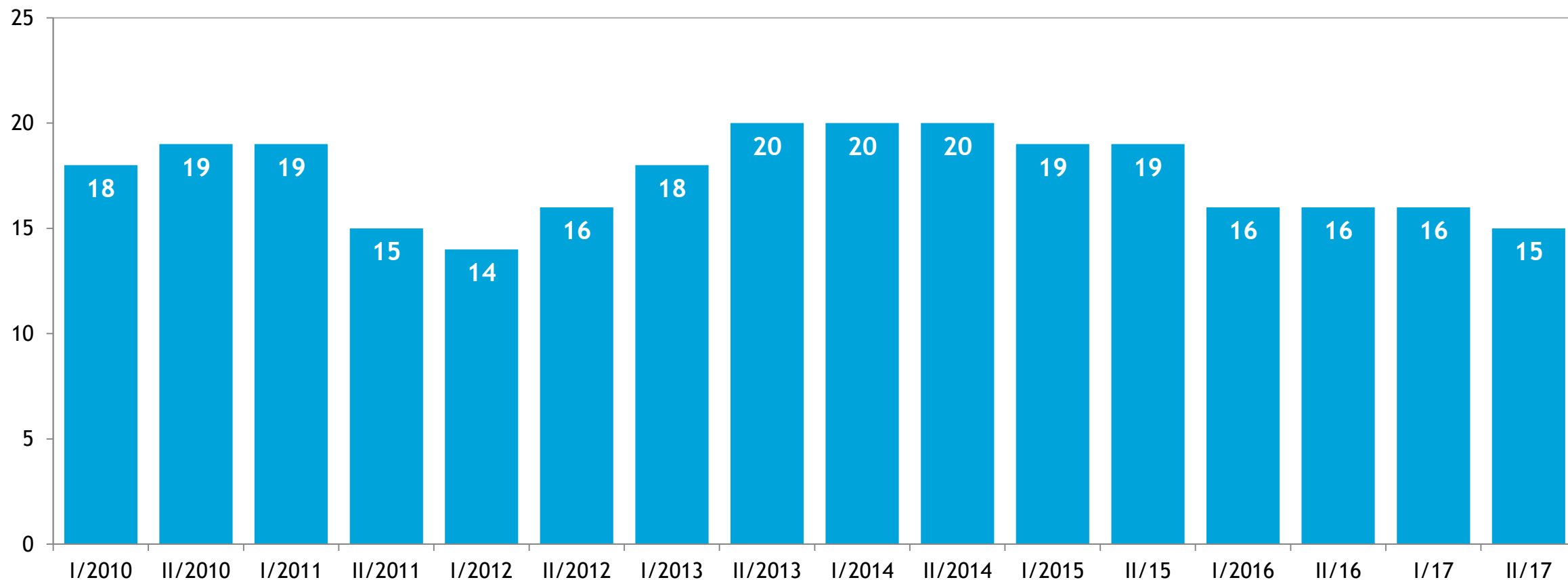
Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	68	78	71	74	63
Rahoitusyhtiö	24	25	30	9	28
Finnvera	18	28	15	20	17
ELY-keskus	10	15	5	7	12
Tekes	13	17	6	8	16
Yksityinen henkilösijoittaja	12	12	5	14	14
Pääomasijoitusyhtiö	8	6	1	11	9
Vakuutusyhtiö	3	2	1	4	4
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahoitus Vera	1	3	0	1	1
Joukkorahoitus	4	5	3	4	4
Velkakirjat	1	1	0	1	1
Listautuminen	0	0	0	0	1

Lähde: Pk-yritysbarometri - kevät 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Omat maksuvaikeudet viimeisen 3 kuukauden aikana, %

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

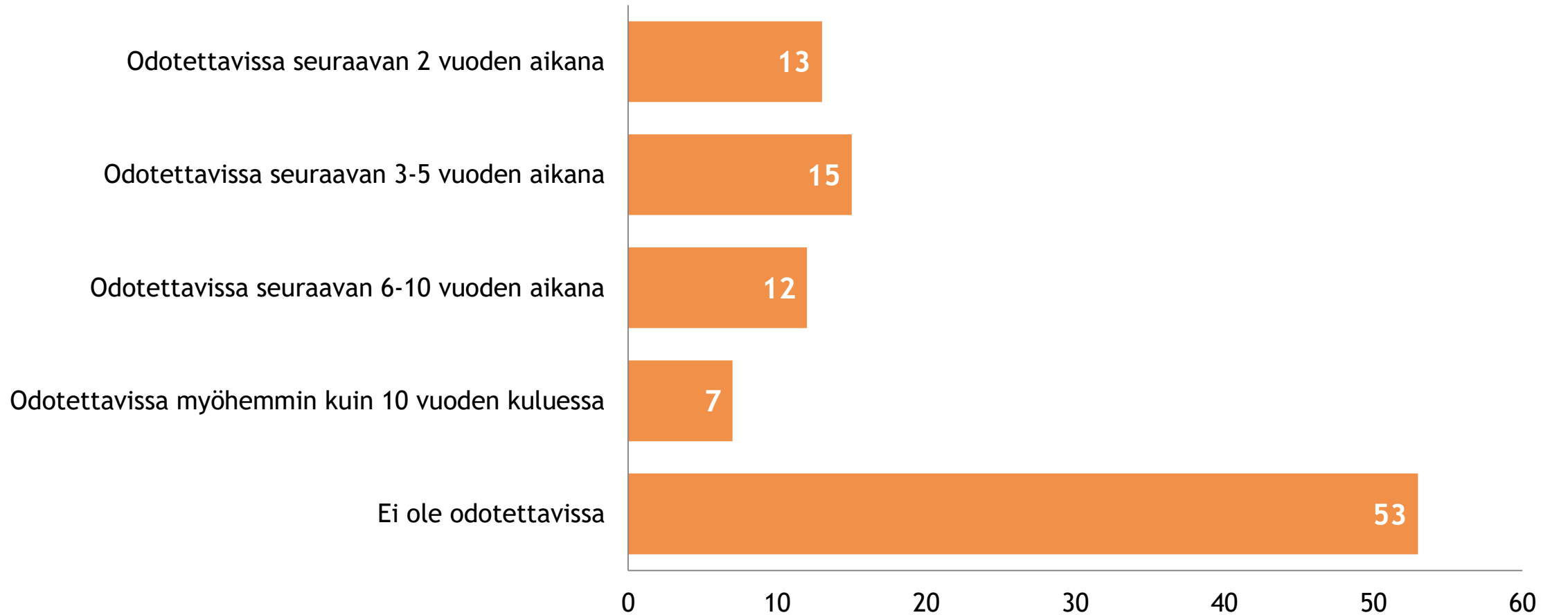
Yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	17	18	19	13
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	16	16	15	11	18
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	17	15	12	12
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	14	12	17	16	

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

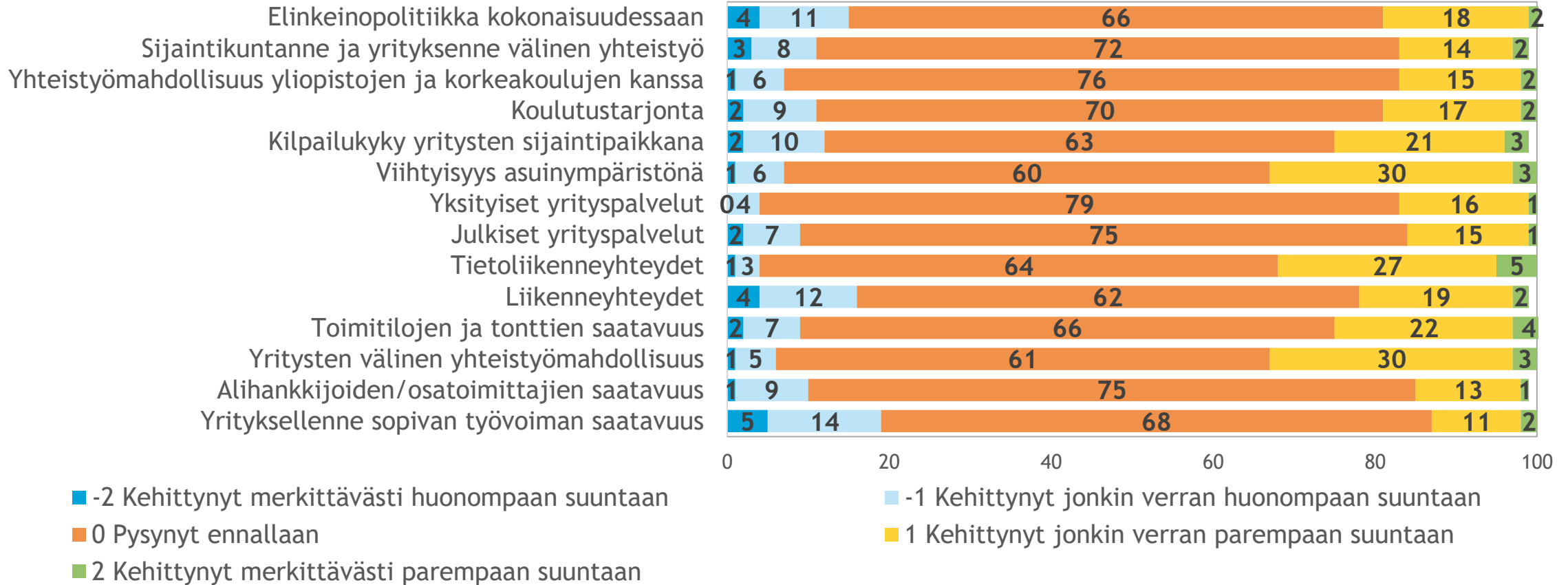
Pk-yritysten suunnittelemat omistajanvaihdokset, %

Lähde: Pk-yrity sbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: taloustutkimus oy

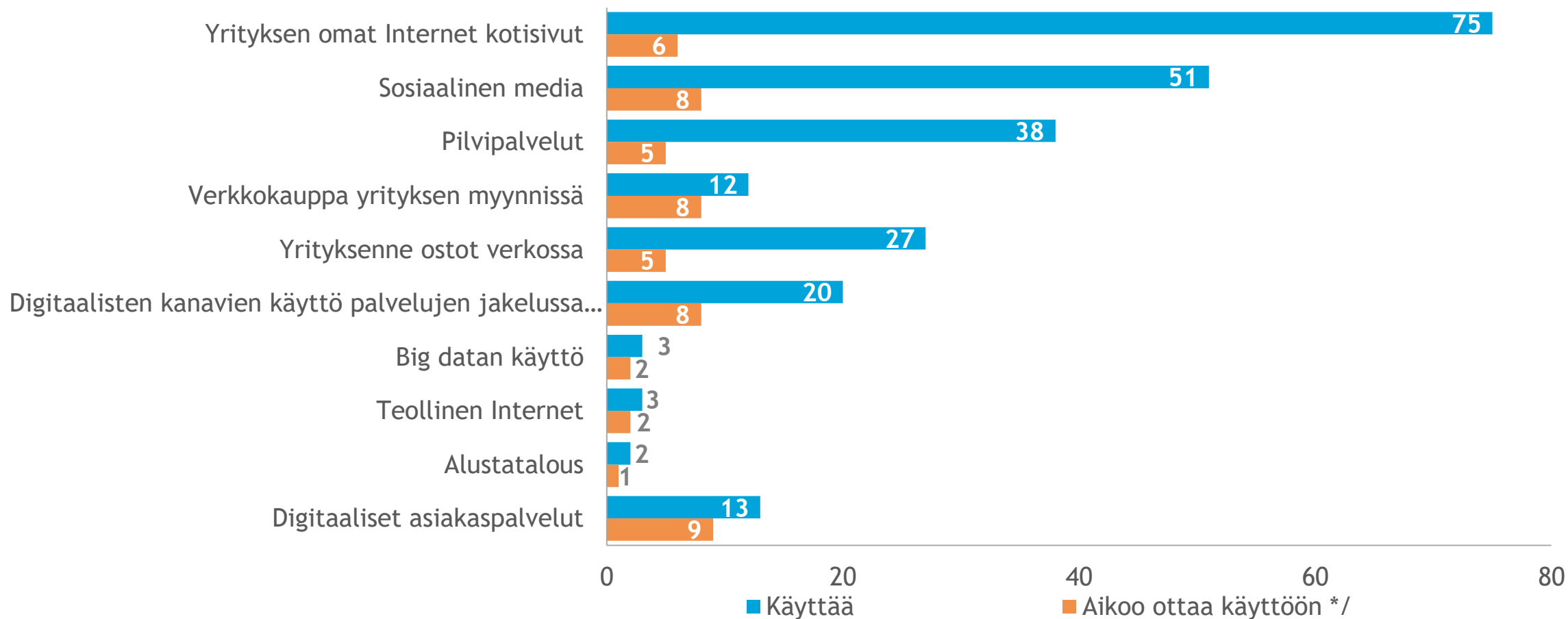
Paikallisen elinkeinoilmapiirin kehittyminen, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Digitaalisten työkalujen ja palvelujen käyttö, %

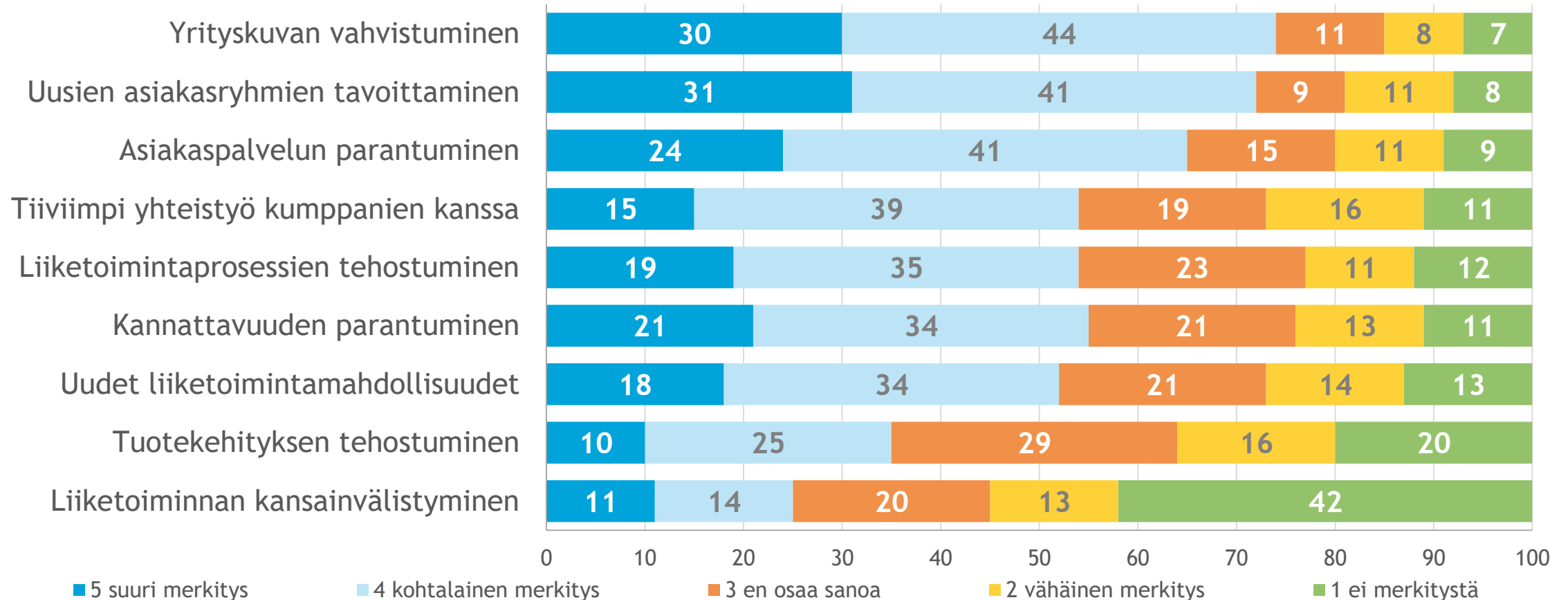

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

* / Osuus yrityksistä, jotka eivät käytä kyseistä palvelua.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

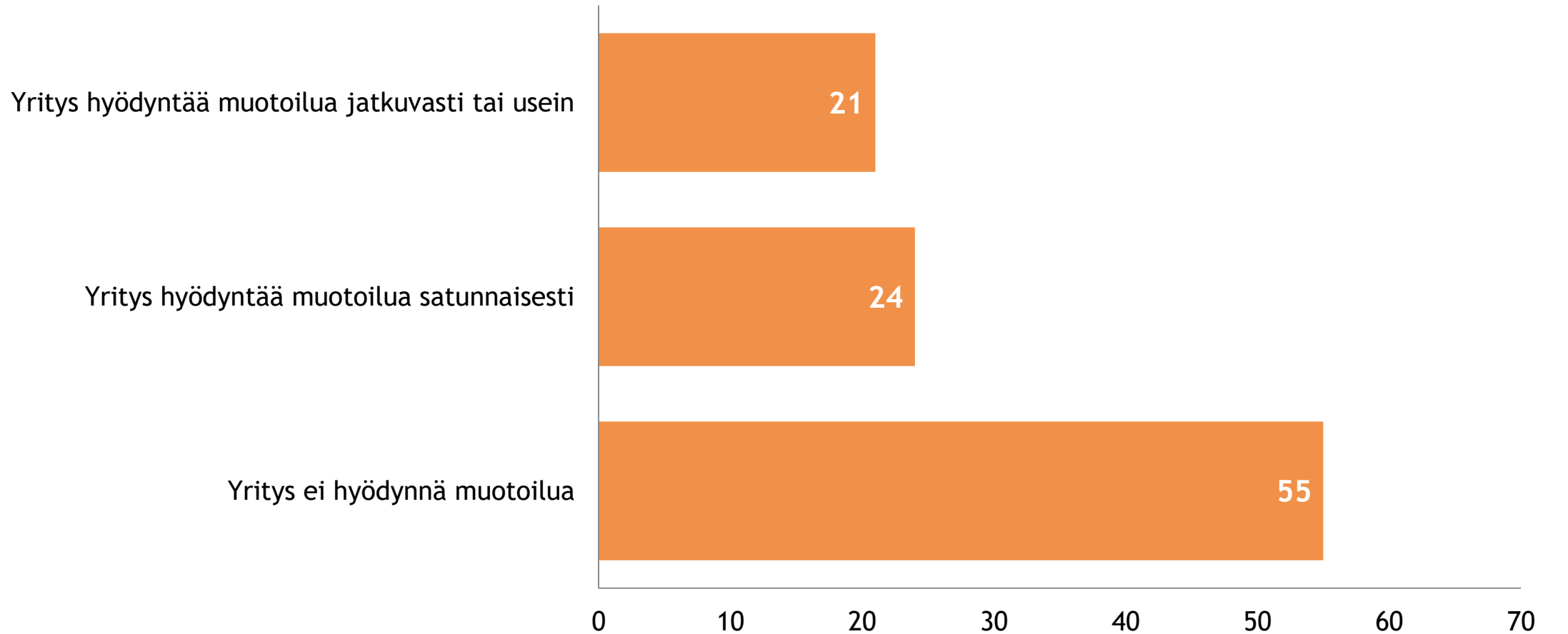
Liiketoiminnan digitalisoitumisen merkitys, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Muotoilun hyödyntäminen liiketoiminnassa, %

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Miten muotoilua hyödynnetään, %

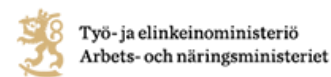

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

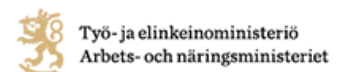
Suhdannenäkymät alueittain 1/2

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	48	49	26	17	46
Pääkaupunkiseutu	46	47	28	10	67
Uusimaa	39	38	15	1	46
Varsinais-Suomi	42	42	15	5	38
Satakunta	29	33	10	10	66
Kanta-Häme	31	28	10	-5	60
Päijät-Häme	36	43	16	-1	46
Pirkanmaa	37	39	14	6	57
Kymenlaakso	36	36	7	-5	21
Etelä-Karjala	22	20	12	-2	7
Etelä-Savo	21	24	8	-5	89
Pohjois-Savo	29	36	11	-9	56
Pohjois-Karjala	20	29	1	-10	23
Keski-Suomi	40	39	18	10	63
Etelä-Pohjanmaa	34	31	11	0	50
Pohjanmaa	35	36	8	8	35
Keski-Pohjanmaa	35	43	7	-10	62
Pohjois-Pohjanmaa	35	44	17	-8	46
Kainuu	20	25	-2	-10	22
Lappi	39	48	15	-5	73
Koko maa	38	39	16	4	50

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Lähde: Pk-yritysbarometri - syksy 2017

11.9.2017

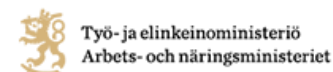
Suhdannenäkymät alueittain 2/2

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto-kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	29	28	32	36	33
Pääkaupunkiseutu	36	27	34	41	31
Uusimaa	26	31	25	28	19
Varsinais-Suomi	33	30	21	27	18
Satakunta	9	32	20	21	17
Kanta-Häme	42	18	24	28	19
Päijät-Häme	24	27	30	36	29
Pirkanmaa	27	34	21	28	16
Kymenlaakso	37	25	19	24	8
Etelä-Karjala	70	25	21	26	26
Etelä-Savo	1	26	13	21	11
Pohjois-Savo	14	34	18	18	21
Pohjois-Karjala	-18	34	13	29	19
Keski-Suomi	29	34	27	33	23
Etelä-Pohjanmaa	5	38	21	29	22
Pohjanmaa	21	26	17	20	27
Keski-Pohjanmaa	18	28	25	23	17
Pohjois-Pohjanmaa	24	25	24	27	13
Kainuu	40	23	9	15	10
Lappi	13	24	35	30	20
Koko maa	34	36	25	29	22

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Lähde: Pk-yritysbarometri - kevät 2017

11.9.2017

YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA